

DE FLORA- EN FAUNAWET, OOK VOOR U!

In april 2002 is de lang voorbereide Flora- en faunawet in werking getreden. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van soorten. Daarmee zijn oude wetten waarin de soortenbescherming werd geregeld vervallen (jachtwet, vogelwet). De Flora- en faunawet is een raamwet. Dat betekent dat de wet in zogenaamde Algemene Maatregelen van Bestuur uitgewerkt is. Voor de Flora- en faunawet zijn dat er zes. Een daarvan betreft de jacht, een ander faunabeheer. Een derde regelt de aanwijzing van beschermde soorten. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Een tweede doel van de wet is dat alle in het wild levende planten en dieren met rust worden gelaten, niet alleen de zeldzame soorten. De Flora- en Faunawet is dus ook voor golfbanen, van greenkeepers tot en met exploitanten belangrijk. Kort gezegd komt het er op neer dat iedereen, die een "ingreep" wil plegen, de effecten van die ingreep op beschermde soorten moet nagaan. Als blijkt dat door de geplande ingreep beschermde soorten verstoord dreigen te worden, tijdelijk of blijvend, moet een afweging worden gemaakt. In die afweging staat het voorkómen van de verstoring centraal. Is dat niet of slechts gedeeltelijk mogelijk, dan moet worden nagegaan of de verstoring verminderd kan worden en als dat niet kan, of de te verwachten negatieve effecten elders gecompenseerd kunnen worden.

Auteur: Philip Raaijmakers

Verstoring

Voor wat voor soort ingrepen geldt dit nu? In principe voor alle ingrepen die een verstoring van beschermde planten en dieren zouden kunnen betekenen. Enkele voorbeelden: de aanleg van een nieuwe golfbaan, uitbreiding en herinrichting van een bestaande baan, ontwikkeling van waterpartijen, nieuwbouw of uitbreiding van een clubhuis. Maar ook het faunabeheer (schadebestrijding), het beheer van bossen en incidentele grootschalige evenementen vallen eronder.

Praktijk

Wat betekent dit nu in de praktijk? Niet meer of minder dan dat de natuur één van de factoren is die in dergelijke planprocessen moeten worden gewogen. In feite niets nieuws. Hoe ga je er in de praktijk mee om? De initiatiefnemer van een ingreep dient eerst

voor zichzelf helder te krijgen of er beschermde soorten in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden, die beïnvloed zouden kunnen worden door de ingreep. Dat kan middels een zogenaamde quickscan: een oriënterend veldbezoek door iemand met een brede ecologische veldkennis, aangevuld met het raadplegen van specifieke natuursites op Internet. Deze gegevens worden gecombineerd met de geplande werkzaamheden. Daaruit volgt in de eerste plaats of de dan bekende gegevens voldoende zijn om de hamvraag "worden er door de geplande ingreep beschermde soorten verstoord" te kunnen beantwoorden. Als dat niet zo is, is aanvullend veldonderzoek nodig. Als alle benodigde gegevens helder zijn, kunnen de effecten van de ingreep op elk van die soorten worden ingeschat. Daarbij moet onderscheid gemaakt worden in tijdelijke effecten en blijvende effecten.

Bouw

Tijdelijke effecten kunnen optreden door de verstoring die van de feitelijke bouwwerkzaamheden uitgaat. Blijvende effecten kunnen het verlies van een leefgebied betreffen. Als u de te verwachten effecten in beeld heeft gebracht, weet u of en zo ja welke beschermde soorten verstoord dreigen te worden. Met die kennis moet u aan de slag. In de eerste plaats door na te gaan of u de werkzaamheden of het plan zo kunt aanpassen, dat er geen sprake meer is van verstoring. Lukt dat niet, dan moet u zich bezinnen op maatregelen die de negatieve effecten beperken of (elders) compenseren. In elk geval dient u bij te verwachten verstoring van beschermde soorten, een ontheffing aan te vragen bij het Ministerie van LNV. Dit alles lijkt bijzonder ingewikkeld. Dat is het echter niet. Om problemen te voorkomen is het echter wel erg belangrijk dat u uw zaakjes tijdig goed op orde heeft. Daarmee kunt u voorkomen dat vergevorderde plannen op het laatste moment drastisch moeten worden gewijzigd. Dit natuuraspect dient vanaf het allereerste begin in de planvorming betrokken te worden.

Uitbreiding

Een voorbeeld. U wilt de baan uitbreiden. De uitbreiding is gedacht in het aangrenzende bosgebied. U zult om te beginnen een goede indruk moeten krijgen van de beschermde planten en dieren die in dat bosgebied voorkomen. Tenzij u al over gedetailleerde gegevens beschikt, is een oriënterend veldbezoek in voorjaar of zomer nodig. Op basis daarvan kunt u bepalen of u al genoeg weet, of dat u van bepaalde soorten meer moet weten. Stel dat u meer moet weten. U dient dan een inventarisatieplan op te stellen. Daarin geeft u aan wat u nog wilt weten: niet meer maar ook niet minder dan nodig. Vervolgens dienen deze inventarisaties te worden uitgevoerd.

Misschien kan dat nog in hetzelfde jaar als het oriënterende veldbezoek. De kans is echter groot dat het volgende veldseizoen, het tweede jaar dus, wordt. Vaak zullen meer veldrondes nodig zijn, die tot en met de zomer door moeten lopen. Dat betekent dat u, bij een snelle rapportage, aan het eind van het tweede jaar de benodigde natuurgegevens heeft. Als de plannen nog in een pril stadium zijn, kunnen ze afgestemd worden op de aangetroffen waarden. Zijn de plannen al in een verder gevorderd stadium, dan moet het plan getoetst worden aan deze natuurgegevens en zo nodig aangepast.

Ontheffingsaanvraag

Het is goed mogelijk dat u concludeert dat, ook bij aangepaste plannen, beschermde soorten worden verstoord. In dat geval bent u verplicht een ontheffing aan te vragen bij het Ministerie van LNV. In die ontheffingsaanvraag geeft u gedetailleerd aan wat u van plan bent, welke beschermde soorten naar verwachting verstoord worden en wat u allemaal gaat doen om die verstoring te voorkomen, te beperken of te compenseren. Het opstellen van een dergelijke aanvraag dient zorgvuldig te gebeuren; u moet daar ongeveer een half jaar voor rekenen. In een eerste toets gaat het ministerie na of de aanvraag volledig is; zo niet, dan kan om aanvullende informatie gevraagd worden. Als dat aanvullende natuurgegevens zijn, kunt u die pas in het daaropvolgende veldseizoen verzamelen. Een goede ecologische onderbouwing is dus belangrijk. Als de aanvraag compleet en helder is, heeft het ministerie enkele maanden nodig om deze te beoordelen en u uitsluitsel te geven, waarna u aan de slag kunt.

In de praktijk blijken dat als de planvorming op een verantwoorde manier gebeurt, de aangevraagde ontheffingen in de regel ook toegekend worden. Als er ontheffingen worden geweigerd, is dat tot op heden bijna altijd op procedurele

gronden. Daarnaast heeft een aantal projecten landelijk erg de aandacht getrokken omdat daarbij al ver gevorderde plannen, soms zelfs al de uitvoering, ernstige hinder ondervonden van een paar beschermde planten of dieren. Deze hinder werd in veel gevallen dan wel veroorzaakt doordat de initiatiefnemer verzuimd had zijn huiswerk goed te doen: geen of onvoldoende ecologisch onderzoek, geen of te weinig aanpassingen van de plannen aan de voorkomende beschermde soorten. Allebei zaken die bij een goede planning en een goede ecologische inbreng in de plannen voorkomen hadden kunnen worden.

